

Yerel Geleceğimizdir: Mutluluk Ekonomisine Adımlar

English title: *Local is Our Future: Steps to an Economics of Happiness* (book excerpt)

Written by: **Helena Norberg-Hodge – Founder & Director, Local Futures**
Translated by: **Ekin Keskin**

Aşağıdaki parça, Helena Norberg-Hodge tarafından yazılan ve yeni bir kitap olan, “Yerel Geleceğimizdir: Mutluluk Ekonomisine Adımlar”ın ilk bölümünden bir alıntıdır. Temmuz 2019'da Yerel Gelecekler-Local Futures web sitesinde yayınlanmıştır.

İnsanoğlunun bir geleceğinin olması için yerel önemlidir.

İyi haber şu ki, böyle bir geleceğe giden yol zaten şekillenmiştir. Ana akım medyada yayınlananların ötesinde, yüzyıllardır ekonomik düşünceye hükmeden “daha büyük olan daha iyidir” anlatımı karşısında artık insanı ve ekolojik refahı öne çıkaran ve merkeze yerleştiren daha nazik, daha 'feminen', kapsayıcı bir bakış açısı yer almaktadır. İnsanlar hem başkalarıyla hem de doğa ile olan ilişkilerinin insan mutluluğunun kaynağı olduğunu kabul etmeye başladılar. Her gün yeni, ilham verici girişimler ortaya çıkmakta ve bunlar gerçek refah potansiyeli sunmaktalar.

Aynı zamanda, bütün ihtiyaçlarımızı tümüyle karşılayan doğal dünyanın gerçek ekonomi olduğu ile ilgili -tabandan akademiye kadar yayılan- bir farkındalık var. Ancak mevcut ekonomideki yapısal bir değişimi kabul ettiğimizde - kurumsal olarak işletilen küresel pazardaki bağımlılıktan uzaklaşarak, çeşitlendirilmiş yerel sistemlere doğru yönelirsek - bu anlayışı adlederek yaşayabilir miyiz?

Trajik bir şekilde, politikacılarımız ve iş insanlarımız bu ve diğer gerçeklere karşı kör kalmaya devam etmekte. Bioteknolojinin dünyayı besleyeceği, internetin küresel işbirliğini sağlayacağı, robotların insanları fiziksel ve zihinsel çabanın zorbalığından kurtaracağı, ve her zamankinden daha zengin olan % 1 azınlığın elindeki zenginliğin bir şekilde fakirlere fayda sağlamak için 'aşağı doğru' ineceğine inandırmaya çalışıyorlar.

Bu gelecek neye benziyor? Google'dan Ray Kurzweil, yiyeceklerimizin “Yapay zeka kontrollü dikey yapılar”dan geleceğini ve “in vitro- camda klonlanmış et” içereceğini söylüyor. Tesla'dan Elon Musk ise, Mars'ta bir şehir inşa etmenin “insanlığın yaşamını en üst düzeye çıkarmak için gereken kritik etmen” olduğunu ve “30 kat tünelin” de Dünya'nın yoğun şehirlerinde izdihamı hafifleteceğini ileri sürüyor. Goldman Sachs, gündelik nesnelere dijitalleştirilmesinin “makinelere, insanlar ve internet arasında ağlar kuracağını, daha yüksek verimlilik, daha iyi

enerji verimliliği ve daha yüksek karlılık sağlayan yeni ekosistemlerin yaratılmasına yol açacağını” açıklıyor.

Bu fikirler vizyoner ve cesurca görülerek övgüyle karşılanıyor, ancak vaat ettikleri şey, sadece baskın eğilimlerin - neo-sömürgeci genişleme, kentleşme ve metalaşma gibi süslü araçlarla aşırı abartılarak - yükselişe geçmesi. Bize söylemedikleri, her seviyede, sistemin en bol bulunan doğal kaynağı olan insan enerjisini ve emeğini çöp yığınınına çevirmek olduğu. Diğer yandan enerji ve doğal kaynakların kullanımındaki çarpıcı artış vergilerimiz ile sübvansede ediliyor. Nihayetinde eş zamanlı olarak toplu işsizlik, yoksulluk ve kirlilik yaratan bir sistem oluşuyor.

Bu sistem çoğunluğun iradesinin ifadesi değildir: aksine, bizler söz sahibi olmaktan aktif olarak dışlandık. Ancak “iyi adamlar kötü adamlara karşı” anlatımının da doğru olduğuna inanmıyorum. Bilinçli bir şekilde kurumsal monokültürü zorlayan insanların, küresel popülasyonun sadece küçük bir kısmını temsil ettiği doğrudur - belki dünya çapında 10.000'den azdır - fakat onlar bile soyut ekonomik modeller ve göstergeler tarafından büyüleniyorlar, kararlarının gerçek dünyadaki etkilerine karşı genellikle kör kalıyorlar.

Bir anlamda, sistem hepimizi mahvetti. Büyük şirketlerin ve bankaların CEO'ları bile kısa vadeli kar ve büyüme hedeflerini tutturabilmek için spekülasyon piyasaları tarafından yönlendiriliyor - kendi işlerini batırma olasılığı ve hissedarlarını kaybetme korkusu yüzünden zirvede kalmak için yoğun bir baskı altındalar. Dolayısıyla, hesaba katılması ve değiştirilmesi gereken - sistemin içindeki gücü elinde tutan bireyleri değil sistemin kendisini değiştirmektir.

Ama en başta dediğim gibi, bu dünyanın gittiği tek yön değil. Dünyanın dört bir yanından insanlar, toplumun derin bağlarını ve varlığımızı beraber ondurduğumuz doğa ile bağ kurmaya can atıyor. Ve aşağıdan yukarıya doğru temel bir değişim için bastırıyorlar. Bu değişim, birkaç milyarların yüksek teknoloji yutturmacılarıyla sağladıkları fetiş ve para biriktirme becerisine dayanan bir vizyona değil: daha ziyade insan olmanın ne demek olduğu hakkında derin bir deneyime dayalı oluşudur.

Her kıtada tabandan gelen halk hareketleri, farklı kültürlerden insanlar, toplumsal dokuyu yeniden oluşturmak ve Dünya ve ekosistemle yeniden ilişki kurmak için bir araya geliyorlar. Daha anlamlı, etkin işler yaratan başarılı yerel ekonomiler ve nesiller arası topluluklar inşa ediyorlar. Topluluk bahçelerinden çiftçi pazarlarına, alternatif öğrenme alanlarından yerel iş ittifaklarına ve işbirliklerine bir çeşitlilik sunuyorlar. Ortak noktaları olan şey ise, sevgi ve dostluk için gereken kalıcı ve doğuştan gelen insan arzusunu yansıtan yer temelli ilişkilerin yenilenmesi.

Bu yerleşme girişimleri, insan doğasının problem olmadığını vurgulamaktalar. Bilakis, arzularımızı ve ihtiyaçlarımızı çoğaltan ve manipüle edenin tekno-

ekonomik monokültürün insanlık dışı bir ölçütü olduğu. Bu anlayış, insanların tekrar insan ölçekli yapılarla temasa geçtiğinde ne olacağını gözlemleyerek güçlenir; kendi gözlemlerimde mahkumların dönüşüm yaptığını, suçlu gençlerin anlam ve amaç edindiğini, depresyonun iyileştiğini ve sosyal, etnik ve kuşaklar arası köprülerin kurulduğunu gördüm.

Çoğu durumda, bu girişimler “dünyayı değiştirmek” niyetinden ziyade sağduyudan kaynaklanmakta. Fakat hep birlikte, yine de şirket düzenine güçlü bir meydan okuma sergiliyorlar ve geleceğe dair çok farklı bir görüş sunuyorlar.

Ortaya çıkan bu hareket geleneksel sağ-sol ikilemini aşmakta. Bir taraftan kültürü doğaya yeniden yerleştirirken, diğer taraftan farklı insani değerlerin ve hayallerin gelişmesini sağlamakla ilgili. Bu, toplumların dünyanın diğer bir ucundaki monokültürel sistemlerde güvenilmeyen tekeller tarafından üretilen mekanize, yüksek girdili temel ihtiyaçlara olan bağımlılıklarını azaltmaya doğru hareket edebilecekleri anlamına geliyor. Yani yerel ihtiyaçlar için yerel ve geleneksel üretime geçilmesinin lehine bir durumdur. Buradaki vurgu; tüketim çılgınlığını ve sonsuz büyümeyi sürdürme çabası içindeki pazarlamacılar ve reklamverenler tarafından yaratılan yapay istekler üzerine değil, gerçek ihtiyaçlar üzerinedir.

Yerelleşme, son derece dengesiz ve sömürücü olan spekülasyon ve borç baloncuklarından kurtulmak ve gerçek ekonomiye geri dönmek anlamına gelir - diğer insanlarla ve doğal dünyayla aramızdaki ilişkidir. Tonlarca sayısız mükemmel havuç talep etmek ve standartlara uymayanları (süpermarket zincirleri gibi) çöpe atmak yerine, yerel pazarların ihtiyaç duyduğu çok farklı ürünler için daha çeşitlendirilmiş ve ekolojik üretim için teşvikler yaratılabilir. Bunun anlamı çok daha az makine ve kimyasal madde ile daha fazla yiyecek, arazide daha fazla işgücü ve bundan doğan daha anlamlı istihdamdır. Diğer yandan, CO2 emisyonlarının çarpıcı biçimde azaltılması, plastik ambalajlamaya gerek duymama, yabancı biyolojik çeşitlilik için daha fazla alan yaratılması, yerel topluluklar arasındaki servet dolaşımının artması, üreticiler ve tüketiciler arasında yüz yüze görüşmelerin çoğalması ve gerçek karşılıklı dayanışma üzerine kurulu gelişen kültürler anlamına geliyor.

Yerelleşmenin “çözüm çarpanı” etkisi olarak kastettiğim budur ve gıda sistemimizin ötesine uzanan bir kalıptır. Körleşmiş, bağlantısız ve aşırı uzmanlaşmış bir küresel monokültür sisteminde, ithal çelik, plastik ve betonla yapılmış konut gelişmelerini ve bu arazideki meşe ağaçlarının budanarak odun yongası yapıldığını da görüyorum. Buna karşılık, mesafelerin kısaltılması yapısal olarak dönüm başına daha fazla gözetleme ve mevcut kullanılabilir kaynakların daha yenilikçi bir biçimde değerlendirilmesi anlamına gelir. Ütopik gelebilir, ancak sağlık ve eğitim gibi alanlarda oldukça merkezi, otomatik olan sistemlere bağımlılık azaldıkça, doktor- hasta, öğretmen-öğrenci arasındaki oranları yeniden düzenleyebilir ve böylece bireysel ihtiyaçlar ve yetenekler için yer açabiliriz.

İşsizliğin olmadığı bir dünyayı tasavvur etmek tamamen mantıklıdır; Bir süpermarket rafındaki her fiyat etiketinde olduğu gibi, işsizlik şu anda merkezi kar elde etmedeki “verimlilik” mantığına göre alınan siyasi bir karardır. Hem politik sol hem de sağ “büyük daha iyidir” dogmalarına inandığından, vatandaşlara gerçek bir alternatif sunamamaktadır.

Beşeri ekonomiyi güçlendirdiğimiz oranda karar vermenin kendisi de değişiyor. Yalnızca etki altına almak için yeterince küçük sistemler yaratmıyoruz, aynı zamanda kendimizi, eylemlerimizi ve perspektiflerimizi derinlemesine bilgilendiren bir ilişkiler ağına yerleştiriyoruz. Toplumsal ve yerel ekosistemler üzerindeki etkimizin artan görünürlüğü, deneyimsel bir farkındalığa yol açarak, hem değişim karşısında daha güçlü hem de çevremizdeki yaşamın karmaşıklığı karşısında alçakgönüllü olmamızı sağlıyor.

Temel bir düzeyde, yerelleşme, evrenin sürekli gelişen, değişen doğasını takdir etmemize izin veriyor. Etiketlerle yaşamak yerine - dünyayı kelimeler, sabit kavramlar ve sayılarla görmek yerine - her insanın, hayvanın ve bitkinin kendine özgü olduğunu ve andan ana değiştiğini fark ediyoruz. Yerelleşme, bize bu dolgunluğu farketmek ve yaşayan bir ilişkiler ağının ayrılmaz bir parçası olmanın sevincini hissetmek için gereken samimiyeti ve hızı sağlıyor.

Radikal olarak birbirinden farklı iki yol arasında kesin bir seçim yapma zorunluluğu ile karşı karşıyayız. Bunlardan biri acımasız bir şekilde hızlı tempolu, büyük ölçekli, tek kültürlü, tekno-gelişim doğrultusunda bizi yönlendirmekte. Bu yol; bizi birbirimizden ve doğal dünyadan koparmakta, sosyal ve ekolojik düşüşümüzü aşağı doğru hızlandırmakta. Diğer yol ise maddi ve daha derin insani ihtiyaçlarımızı karşılamak için gerekli olan sosyal ve ekonomik yapıları besleyen elimizdeki tek gezegeni eski haline getirmek için yavaşlamak, geri ölçeklenmek ve yeniden derin bağlantılar kurmaktan geçiyor.

Yerel Geleceğimizdir’in ciltsiz kopyalarını Local Futures’in çevrimiçi mağazasından sipariş verebilirsiniz.

This is an excerpt from the first chapter of Local is Our Future: Steps to an Economics of Happiness, a new book by Helena Norberg-Hodge, published by Local Futures in July 2019.

Paperback copies of Local is Our Future are available to order from Local Futures’ online store: <https://www.localfutures.org/store/Local-is-Our-Future-p140051233>